

اثربخشی قصه درمانی بر رشد اجتماعی و کیفیت ارتباط با همسالان کودکان

سحر توکلی

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد مرودشت

Sosott7272@gmail.com

۰۹۳۰۸۵۴۴۹۵۴

چکیده

پژوهش حاضر با هدف اثربخشی قصه درمانی بر رشد اجتماعی و کیفیت ارتباط با همسالان کودکان انجام شد. پژوهش حاضر، با هدف کاربردی، از نوع کمی، به روش نیمه تجربی با طرح پیش آزمون، پس آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر شیراز بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۲ در مدارس ابتدایی این شهر مشغول به تحصیل بودند. نمونه پژوهش تعداد ۴۰ نفر از دانش آموزان بودند که به روش هدفمند انتخاب شدند و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جای گرفتند. پرسشنامه‌ها بعد از جمع آوری با نرم افزار SPSS 21 مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌گیرند. تجزیه و تحلیل داده‌ها در دو سطح توصیفی و استنباطی صورت پذیرفت بدینگونه که در سطح توصیفی به محاسبه شاخص‌های توصیفی نظیر میانگین و انحراف معیار پرداخته شد و در سطح استنباطی جهت بررسی فرضیه‌ها از آزمون تحلیل کواریانس استفاده شد. جهت بررسی تاثیر قصه درمانی بر کیفیت ارتباط با همسالان کودکان از آزمون تحلیل کواریانس تک متغیره استفاده شد که نتایج حاصل از آن نشان داد قصه درمانی بر افزایش کیفیت ارتباط با همسالان کودکان تاثیر معناداری دارد. جهت بررسی تاثیر قصه درمانی بر رشد اجتماعی کودکان از آزمون تحلیل کواریانس تک متغیره استفاده شد که نتایج حاصل از آن نشان داد قصه درمانی بر افزایش رشد اجتماعی کودکان تاثیر معناداری دارد.

کلید واژگان: قصه درمانی، رشد اجتماعی، کیفیت ارتباط با همسالان

۱-مقدمه

کودکان به عنوان رکن اصلی خانواده همیشه مورد توجه صاحب نظران تعلیم و تربیت قرار گرفته‌اند. به همین دلیل برای پرورش سلامت روانی و ارتقا کیفیت آموزشی کودکان، شناخت ویژگیهای شخصیتی، شناختی، عاطفی و انگیزشی آنان ضروری به نظر میرسد. اجتماعی شدن یک فرایند دو جانبه ی ارتباطی میان فرد و جامعه است. به همین دلیل جریانی پیچیده به شمار می آید که ابعاد و جوانب گوناگونی دارد. کسب مهارتهای اجتماعی، چگونگی برقراری ارتباط با سایر افراد و سازگاری اجتماعی، از جمله ی این ابعاد هستند و این عوامل می توانند نقش مهمی در کاهش اضطراب و مشکلات اضطرابی و نگرانی در کودکان داشته باشند (اسماعیلی، توکلی، یعقوبیان، اسماعیلی و مهدوی، ۱۳۹۳).

به مجموعه مهارت هایی که به فرد اجازه میدهند تا با دیگران ارتباط برقرار کند، مهارت های اجتماعی می گویند. رشد اجتماعی^۱ متضمن ارتباط سالم و منطبق با موقعیت است (کویرو^۲ و همکاران، ۲۰۱۶).

1 - social growth

2 - koero

از سوی دیگر، همراه با رشد در سایر مهارت ها، پرداختن به جنبه های اجتماعی زندگی و کسب آمادگیهای لازم برای برقراری رابطه سالم با دیگران، یکی از چالش های فراروی کودکان در حال رشد است (بیرمن^۱ و همکاران، ۲۰۱۶). اجتماعی شدن فرایندی است که در آن هنجارها، مهارتها، انگیزه ها، نگرشها و رفتارهای اجتماعی فرد شکل میگیرد تا ایفای نقش کنونی یا آتی او در جامعه مطلوب شناخته شود (شالیو^۲ و همکاران، ۲۰۱۶). در این فرآیند، اکتساب و به کارگیری مهارتهای اجتماعی و چگونگی برقراری ارتباط و تعامل با دیگران، یکی از مؤلفه های اصلی رشد اجتماعی به خصوص در بین کودکان محسوب میشود (کالداریلا^۳ و همکاران، ۲۰۱۶).

برای رسیدن به این مرحله از رشد اجتماعی، کودک می بایست علایق خود را دگرگون کرده شیوه های جدید رفتار را فرا گیرد و دوستان جدیدی را برگزیند. در اینجا لازم است به تفاوت میان رفتار جمعی و رفتار اجتماعی اشاره شود. رفتار اجتماعی مبتنی بر تمایل شدید موجود زنده به زندگی در میان گروه هممنوع خود و دلتنگی از تنهایی است. موجوداتی که چنین رفتاری دارند، همینکه خود را میان هممنوعان خود بیابند هر چند با آنها تماس برقرار نکنند گزینه جمع دوستی شان ارضاء می شود و در رفتار اجتماعی موجود زنده افزون بر تمایل به حضور در میان هممنوعان، با آنان رابطه برقرار کرده و به تشریک مساعی با هممنوعان می پردازند. (شاهواروقی، ۱۴۰۱).

پژوهش های متعدد نشان می دهد که همسالان بیشترین تاثیر را بر روی فاکتورهای رفتاری کودکان دارند. ارتباط با همسالان^۴ به میزان رفاقت و دوستی با همسالان و جذب گروهی و پذیرش در جمع دوستان گفته میشود، که بارزه ی آن احساس رفاقت و احساس تعلق به گروه میباشد. رابطه با دوستان و همسالان، رابطه ای مبتنی بر تساوی و تفاهم است که فرد مجبور است برای برقراری ارتباط با گروه مرتب رفتار خود را مورد ارزیابی قرار دهد و در برقراری رابطه رفتارهای ناخوشایندی که باعث طرد او از گروه می شود جلوگیری کند (لی و بونک^۵، ۲۰۱۶).

کودکان میزان زیادی از وقت خود را با دوستان خود می گذرانند. این تعامل دائم و مستقیم باعث می گردد همسالان تاثیرات قوی تر و موثرتری نسبت به والدین داشته باشند و نکته بسیار مهم تر آنکه فشار همسالان بر کودکان و نوجوانان با عزت نفس پایین، تاثیر گذارتر خواهد بود و حتی برای اینکه همسالان وی را در گروه خود بپذیرند، حتی حاضرند دست به کارهایی بزنند که برخلاف عقاید خود و یا خانواده شان باشد. برای مثال فشار همسالان باعث تجربه استفاده از سیگار یا مواد مخدر، فرار از مدرسه و یا رفتارهای پر خطر رایج در دوران نوجوانی می گردد (گو، گرین، کندی، پولارد و توکر، ۲۰۱۰). پی^۶ و همکاران (۲۰۲۱) در بررسی نقش مصرف مواد همسالان و افسردگی نوجوانان در مصرف مواد نوجوانان نشان دادند مصرف مواد همسالان در سنین نوجوانی، مصرف مواد در بزرگسالی را پیش بینی می کند. پژوهش هایی تأثیر غیر مستقیم قصه درمانی را بر کاهش انواع اختلال کودکان را نشان داده اند. به عبارت دیگر، قصه ها ابزار مناسبی برای رشد شناختی و اجتماعی کودکان هستند. قصه گویی یکی از بهترین روش ها در مشاوره کودک است، زیرا کودک از مسیر قصه میتواند با احساسات، عواطف، افکار و رفتارهایی مواجه شود که قادر به توضیح آنها نیست (براتن، ری، رینی و جونز^۷، ۲۰۰۵). در واقع، قصه درمانی شکلی از قصه گویی شفاهی یا نوشتاری است که از استعاره های خلاقانه برای بیان داستان های فردی استفاده میشود (دیکرسون^۸، ۲۰۱۶).

از قصه برای شناخت، درمان و اصلاح رفتار کودکانی که مشکلات رفتاری و عاطفی دارند استفاده میشود. بنابراین، قصه درمانی هم سبب تشخیص مشکل، هم عامل درمان و اصلاح رفتار کودکان است (تیلوت^۹ و همکاران، ۲۰۲۱).

1 - Biermann

2 - shalev

3 - Caldarella

4 - Communication with peers

5 - Lee & bonk

6 - pei

7 - Bratton, S, C., Ray, D., Rhine, T., & Jones

8 - Dickerson

9 - Tillott

از سوی دیگر، کاربردهای قصه درمانی فقط به درمان اختلال رفتاری و خلقی کودکان محدود نمی شود بلکه قصه گویی به عنوان روشی غیرمستقیم برای آرایه چهارچوبی آموزش و به منظور رتقاء خودفهمی، کارآیی و وحدت دادن به تجارب، می تواند در سلامت کودکان و نوجوانان نقشی موثر داشته باشد و در تقویت ویژگی های مثبت روان شناختی همچون عزت نفس کودکان نیز موثر است (بیتکیویز^۱، ۲۰۱۳).

بازی درمانی و کاربرد قصه ها در درمان کودکان یکی از رایج ترین درمان های موجود برای اختلالات کودکان، به حساب می آید. کاربرد درمانی قصه، ریشه در تفکرات روان تحلیلی دارد و با کارهای میلتن اریکسون آغاز شده است (بیتی^۲ و همکاران، ۲۰۱۹). اریکسون در جلسات درمان، قصه هایی را متناسب با موقعیت روانی مراجع برای او نقل میکرد و اعتقاد داشت که بازگویی قصه ها، نیروهای سازنده و مثبت، ناخودآگاه مراجع را برای او قابل دسترس می سازد. بتلهایم و گاردنر نیز بعدها به کاربرد قصه، به عنوان ابزار درمانی پرداختند. قصه ها اگرچه در روان درمانی بزرگسالان نیز مورد استفاده قرار میگیرند، به دلیل هماهنگی ویژه ای که با جهان کودکی دارند، به طور گسترده تری می توانند در روان درمانی کودکان به کار گرفته شوند. قصه ها فرصت همانندسازی با شخصیتها، برونسازي تعارضها و تخلیه هیجانها و کسب بینش را به کودک میدهند (سورانی^۳ و همکاران، ۲۰۲۰).

با توه به مطالب فوق درحالی که هنوز پژوهشی در مورد اثربخشی قصه گویی گروهی بر رشد اجتماعی و ارتباط با همسالان انجام نشده است. بنابراین نظر به پیامدهای اختلال اجتماعی در سلامت روان و روابط اجتماعی کودکان، نقش احتمالی قصه درمانی در درمان آنها و مطالعات کم در این مورد، این پژوهش اثربخشی قصه درمانی گروهی را بر رشد اجتماعی، ارتباط با همسالان را مورد بررسی قرار میدهد. در همین راستا مصطفایی و همکاران (۱۴۰۲) نشان دادند که قصه درمانی اثر معناداری در اضطراب اجتماعی و تنظیم شناختی هیجان (کل) و مؤلفه های آن از قبیل توجه مثبت مجدد، متمرکز بر برنامه ریزی، بازنگری و ارزیابی دوباره به صورت مثبت، خود را مقصد دانستن، نشخوار فکری، تحت نظر قرار دادن، فاجعه آمیز تلقی کردن و مقصد دانستن دیگران در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل داشته است. (۱۴۰۲) نشان داد قصه درمانی بر بهبود ادراک خود در کودکان شامل (نقص توجه، ترس رفتار اجتماعی و پرخاشگری) تاثیر مثبت دارد. میرحسینی و همکاران (۱۴۰۲) نشان دادند که آموزش «روایت درمانی مبتنی بر وب» در بهبود سازمان/برنامه ریزی و تعاملات اجتماعی مؤثر بوده است. اما تفاوت معنی داری در نمرات توجه بین گروه آزمایش و کنترل وجود نداشت. استفاده از فناوری های جدید مانند «روایت درمانی مبتنی بر وب» راهبرد امیدوارکننده ای را برای توانبخشی کودکان مبتلا به اختلال نقص توجه/بیش فعالی نشان می دهد. یوسفی و همکاران (۱۴۰۲) نشان دادند که قصه درمانی بر پرخاشگری، اضطراب و ترس اجتماعی دانش آموزان دارای اختلال نافرمانی مقابله ای تأثیر دارد و باعث کاهش پرخاشگری، اضطراب و ترس اجتماعی در آنها می شود. همچنین نتایج نشان داد که اثربخشی قصه درمانی بر پرخاشگری، اضطراب و ترس اجتماعی پایدار است. توجه به قصه درمانی نقش مهمی در بهبود مشکلات روان شناختی کودکان می تواند داشته باشد. اعتصامی (۱۴۰۲) نشان داد که ارائه قصه درمانی گروهی بر پرخاشگری و سرعت پردازش اطلاعات کودکان بیش فعال در سطح تاثیر دارد. ناموران و حیدری (۱۴۰۲) در پژوهشی نشان دادند که قصه درمانی گروهی موجب کاهش رفتارهای برون نمود و مولفه های بیش فعالی/تکانشگری، قانون شکنی و رفتار پرخاشگرانه در بین دانش آموزان دختر دارای نشانه های نافرمانی مقابله ای شده است. نتیجه گیری: از یافته های مطالعه حاضر می توان نتیجه گرفت که قصه درمانی جهت درمان رفتارهای برون نمود دانش آموزان دختر به کار گرفته شود تا بتوان از این طریق بهداشت روان دانش آموزان را افزایش داد. پرماسی و همکاران (۱۴۰۱) نشان دادند آموزش قصه درمانی به والدین روش مداخله ای مناسبی برای کاهش استرس و اضطراب مادران درگیر با کودکان بیش فعال است.

براکینگتن، ماریا، بس، سیلوا، آلتسزیلر، فیچدر و مدل^۴ (۲۰۲۱) در پژوهشی به بررسی قصه درمانی بر اکسوتین، هیجانهای مثبت و کاهش کاهش کورتیزول و درد در کودکان بستری شده در بیمارستان بررسی کردند. یکی از نتایج بیانگر آن بود که قصه درمانی سبب بیان

1 - Be tkiewicz

2 - Biatti

3 - Suryani

4 - Brockington,., Moreira,., Buso,., Gomes,., Silva,., Altszyler,., Fischer, & Moll

هیجانهای مثبت در شرایط سخت و دشوار را با برگرفتن از شخصیت پردازی قصه ها میشود. لانکاردی و رودریگو^۱ (۲۰۲۱) در پژوهشی تحت عنوان اثربخشی درمان با قصه بر مشکلات رفتاری کودکان لجزای نتایج گواه بر اهمیت اثربخشی قصه درمانی در درمان مشکلات رفتاری کودکان داشت. لی و کو^۲ (۲۰۱۹) در پژوهشی تحت عنوان اثر بخشی قصه درمانی بر اضطراب و مشکلات اجتماعی کودکان نشان دادند مداخله قصه درمانی بر کاهش اضطراب و مشکست اجتماعی تأثیرگذار است. نتایج پژوهشی یاتی، وایونی و ایزالید^۳ (۲۰۱۷) بیانگر آن بود که کودکان پیش دبستانی مبتلا به اختلال اضطراب، اضطراب کمتری با دریافت مداخله قصه درمانی داشتند. نتایج مطالعات نادو^۴ (۲۰۱۵) نشان داد قصه درمانی بر کاهش علائم اضطراب و یادگیری مهارت مقابله و خودکنترلی نسبت به شرایط درمانی مؤثر بوده است. همچنین، نتایج پژوهشی کانچان^۵ و همکاران (۲۰۱۵) بیانگر اثربخشی قصه درمانی بر کاهش اضطراب گروهی از کودکان با اختلال اضطراب بود. نایت و مارگو^۶ (۲۰۱۳) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که تحلیل قصه های کودکان روش خوبی برای سنجش مهارتهای زبانی کودکان است و از قصه گوئی برای سنجش مشکلات رفتاری و توانایی های مختلف میتوان استفاده نمود. قصه سازی کودک، فرآیندهای تحول هیجانی و شناختی او را تسهیل کرده و به او دیدگاه نو و خالقی از دیگران و روابط میان افراد ارائه میدهد. سانسوستی و پاول-اسمیث^۷ (۲۰۱۰) در پژوهش خود نشان دادند که قصه درمانی بر مشکلات رفتاری کودکان تأثیر دارد و باعث کاهش مشکلات رفتاری و افزایش رفتارهای مثبت در کودکان دارای اختلال نافرمانی مقابله ای میشود. هنی و کزولفسکا^۸ (۲۰۰۲) در پژوهشی نشان دادند که قصه درمانی باعث کاهش اضطراب و افزایش احساس مسلط بودن و شایستگی و امیدواری در کودکان دارای اختلال نافرمانی مقابله ای می شود. توجه به امور تربیتی-آموزشی و مسائل شخصیتی کودکان در هر جامعه ای موجب پرورش افرادی می شود که در آینده قادرند امور مختلفی را به دست گیرند و جامعه ی خود را با شایستگی اداره و هدایت نمایند اما منظور از کودکان، فقط یک گروه سنی خاص در جامعه نیست. به عبارت ساده تر، هر گروهی از دانش آموزان ابتدای، پیش دبستانی و حتی کودکانستانی باید از امکانات مناسبی بهره مند باشند.

در رابطه با اهمیت رشد اجتماعی کودکان باید گفت انسان دارای ابعاد گوناگون است. یکی از ابعاد وجودی انسان که نیازمند رشد و شکوفایی می باشد، بعد اجتماعی است. بعد اجتماعی رشد فرد پایه و اساس زندگی انسانی را تشکیل می دهد. انسان به معنی دقیق حیوانی فرهنگی است و جنبه عقلانی حیات وی در زمینه اجتماعی رشد می کند. ادامه زندگی انسان جز در جامعه جریان پیدا نمی کند، مگر فرد با دیگران به سر برد، با آنها سخن بگوید و مقاصد خویش را به ایشان بفهماند و از افکار و نظریات آنها آگاه شود، با آداب و رسوم جامعه آشنا شود و نقش خود را در جامعه و خانواده اجرا نماید و لازمه زندگی جمعی سازگاری با افراد، توافق با ایشان و تا حدی کوشش برای انجام انتظارات آنهاست (فیروزه و همکاران، ۱۴۰۲).

در رابطه با اهمیت کیفیت ارتباط با همسالان کودکان باید گفت شالوده های اصلی شخصیت در سال های اولیه زندگی در فضای خانواده شکل می گیرد. گاهی این تصور پدید می آید که میان محیط خانواده و تجاربی که کودکان با همسالان خود دارند، هماهنگی لازم وجود ندارد. علی رغم این حقیقت که کودکان و نوجوانان در دو دنیای متفاوت، یعنی خانواده و دنیای همسالان زندگی می کنند، میان آن ها وجوه اشتراک فراوانی نیز به چشم می خورد. از این رو، خانواده و همسالان لازم و ملزوم یکدیگرند؛ و شاید به یک اندازه در شکل دادن شخصیت و جریان اجتماعی شدن مؤثر باشند (لوین^۹، ۲۰۲۱).

کودکان در خلا رشد نخواهند کرد. رشد آنها در بافت خانواده، محله، جامعه، کشور و جهان صورت می پذیرد. در این بافت، آنها تحت تاثیر والدین، خواهران و برادران، سایر منسوبین، دوستان، همتایان و سایر بزرگسالانی که در تماس با آنها قرار می گیرند، می باشند. در میان

1 - Lankadari & Rodrigo

2 - Lee & Choo

3 - Yati, M., Wahyuni, S., & Israeli

4 - Naidu

5 - Kanchan

6 - Knight R. Margo

7 - Sansosti & Powell-Smith

8 - Hanney & Kozlowska

9 - Levin

تمام عوامل اجتماعی-اقتصادی اثرگذار در رشد کودک، هنوز هم خانواده انتقال دهنده اصلی ارزش ها، اصول اخلاقی، آرمان ها، عادت ها و شیوه های تفکر و عمل به شمار می آید (روس، ۲۰۰۳).

با مرور ادبیات ذکر شده به نظر میرسد که قصه درمانی بتواند مشکلات رفتاری را در کودکان تحت تأثیر قرار دهد. با این حال پژوهشهای بیشتری لازم است تا این الگوی نظری و کاربردی را مورد بررسی قرار دهد مبنی بر اینکه این درمان برای این کودکان مؤثر است و تحقیقات کمتری در زمینه اثربخشی این رویکرد درمانی بر رشد اجتماعی و کیفیت ارتباط با همسالان انجام گرفته است و تحقیقی نیز یافت نشد که به بررسی اثربخشی این رویکرد به طور همزمان بر متغیرهای رشد اجتماعی و کیفیت ارتباط با همسالان در کودکان صورت گرفته باشد؛ لذا این پژوهش به این امر پرداخته است.

۲- روش شناسی

پژوهش حاضر، با هدف کاربردی، از نوع کمی، به روش نیمه تجربی با طرح پیش آزمون، پس آزمون همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش کلیه دانش آموزان مقطع ابتدایی شهر شیراز بود که در سال تحصیلی ۱۴۰۲ در مدارس ابتدایی این شهر مشغول به تحصیل بودند. نمونه پژوهش تعداد ۴۰ نفر از دانش آموزان بودند که به روش هدفمند انتخاب شدند. و به صورت تصادفی در دو گروه آزمایش و کنترل جای گرفتند. ابتدا از گروه کنترل و گروه آزمایش پیش آزمون رشد اجتماعی و ارتباط با همسالان اخذ شد. در مرحله دوم گروه آزمایش طی ۱۰ جلسه یک ساعته طبق پروتکل قصه درمانی تحت آموزش قرار گرفت. پس از آن در آخرین جلسه آموزش از گروه آزمایش و گروه کنترل که هیچ گونه آموزشی را دریافت نکردند مجدد پس آزمون اخذ شد. در نهایت داده ها توسط نرم افزار SPSS تجزیه و تحلیل شد. پرسشنامه ها بعد از جمع آوری با نرم افزار SPSS 21 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. تجزیه و تحلیل داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی صورت پذیرفت. بدینگونه که در سطح توصیفی به محاسبه شاخص های توصیفی نظیر میانگین و انحراف معیار پرداخته شد و در سطح استنباطی وجهت بررسی فرضیه ها از آزمون تحلیل کواریانس استفاده شد.

۲-۱- ابزارهای پژوهش

۲-۱-۱- پرسشنامه ادراک از ارتباط با همسالان چو و چانگ:

مقیاس ادراک از ارتباط با همسالان یک ابزار ۳۰ عبارتی می باشد که به منظور ارزیابی ادراک از ارتباط با همسالان از سه خرده مقیاس همنوایی همسالان، مقاومت در برابر همسالان و فشار همسالان توسط چو و چانگ (۲۰۱۲) ساخته شده است. این مقیاس مؤلفه های مقاومت همسالان، فشار همسالان و همنوایی همسالان را مورد سنجش قرار میدهند. گویه های پرسشنامه در طیف پنج گزینه ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۵) درجه بندی می شوند. پایایی مقیاس ارتباط با همسالان با استفاده از آلفای کرونباخ اندازه گیری شد و ضریب آلفای مؤلفه های آن از ۰/۸۰ تا ۰/۸۹ محاسبه شدند (چو و چانگ، ۲۰۱۲). در ایران نیز خلیلیان اکرامی (۱۳۹۴) پایایی پرسشنامه را به دست آورد که ضریب پایایی برای سه مؤلفه همنوایی، فشار، مقاومت و کل مقیاس به ترتیب برابر ۰/۷۵، ۰/۷۴، ۰/۸۰ و ۰/۸۰ محاسبه گردید.

۲-۱-۲- پرسشنامه آزمون رشد اجتماعی وایتزمن:

این پرسشنامه توسط الیس وایتزمن (۱۹۹۰) ساخته شد و برای تعیین رشد اجتماعی کودکان مورد استفاده قرار می گیرد. پاسخهای صحیح آزمودنی ها به کمک کلید آزمون استخراج و نمره گذاری می گردد. نمرات رشد اجتماعی هر فرد در ستونی جمع آوری شده و میانگین آن گرفته می شود. در مجموع نمرات بین ۰ تا ۲۵ قرار می گیرد. روایی محتوای پرسشنامه رشد اجتماعی الیس وایتزمن توسط اساتید دانشگاه اصفهان مورد تایید قرار گرفته است. (فاضل، ۱۳۸۲). ضریب روایی همزمان بین این تست و نمرات SCL90-R، ۰/۵۷

گزارش شده است. فاضل (۱۳۸۲) در پژوهش خود پایایی پرسشنامه را به روش بازآزمایی ۰/۷۰ گزارش کرده است. نظیری (۱۳۶۷) پایایی آزمون را به روش آلفای کرونباخ بین ۰/۸۱ تا ۰/۸۵ گزارش کرده است. امیرتاش و همکاران (۱۳۸۵) در پژوهشی ضریب پایایی را به روش آلفای کرونباخ ۰/۸۶ محاسبه کردند. پایایی پرسشنامه با استفاده از روش توصیف معادل ۰/۹۳ محاسبه شد که اعتبار بالای ابزار را نشان می دهد (قلی زاده و امینی، ۱۳۸۱). اعتبار و پایایی در این پژوهش با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمده است.

۲-۱-۳- پروتکل قصه درمانی

جلسه	شرح جلسه	قصه ارائه شده
جلسه اول	آشنایی اعضای گروه با یکدیگر، آشنایی با احساس کمرویی، افسردگی و عزت نفس.	داستان جوجه اردک زشت
جلسه دوم	آشنایی با احساسات خود و نام گذاری آنها.	داستان شیر و موش
جلسه سوم	آشنایی با نتایج منفی رفتار ناسازگارانه مثل کمرویی و آسیب شناسی آن	داستان پسته دهان بسته
جلسه چهارم	آموزش مهارت های اجتماعی و نیز افزودن به عزت نفس.	داستان پتر آفتاب گیر
جلسه پنجم	مروری بر رویدادهای خوشایند و جنبه های مثبت مربوط به موضوعات غلبه بر کمرویی و افزایش عزت نفس.	داستان پرسیان و غار اژدها
جلسه ششم	آشنایی با احساسات مختلف با تأکید بر احساس کمرویی، دلیل و نتایج آن و نیز درک دیدگاه هیجانی و اجتماعی دیگران.	تعریف قصه ای نزدیک به توضیح یکی از کودکان
جلسه هفتم	افزودن بر مهارت های عزت نفس و توجه و دقت بیشتر در انجام مسئولیت های محوله.	داستان سه دوست
جلسه هشتم	آشنایی با روشهای جدید رویارویی، آشنائی با مراحل غلبه بر افسردگی.	داستان شاهزاده خوشبخت
جلسه نهم	آموزش مهارتهای غلبه بر افسردگی، جلب حمایت عاطفی دیگران و نیز سرگرم شدن و بازی کردن برای جلوگیری از بروز افسردگی.	داستان گوسفندی که خیلی کوچک بود
جلسه دهم	آموزش نحوه استفاده از عزت نفس مثبت برای جلوگیری از بروز افسردگی.	داستان لوئیس بریل
جلسه یازدهم	آشنائی با ارزش رویارویی با افسردگی و تمرکز بر پیامدهای قهر کردن به عنوان یک راهبرد رویارویی ناکارآمد.	داستان هلن کلر
جلسه دوازدهم	مروری بر رویدادهای خوشایند و مهارت های مثبت اندیشی برای غلبه بر افسردگی.	قصه های دوشنبه

۳- نتایج یافته ها

برای گردآوری اطلاعات کمی متغیرها در سطح میدانی با استفاده از دو پرسشنامه رشد اجتماعی و ارتباط با همسالان اقدام به جمع آوری داده های خام شد. داده های خام با نرم افزار SPSS و با استفاده از تکنیک های آماری مناسب در دو سطح توصیفی و تبیین مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در سطح توصیفی به محاسبه شاخص های توصیفی نظیر میانگین و انحراف استاندارد نمرات پرداخته شد و در سطح استنباطی با استفاده از آزمون تحلیل کواریانس به آزمون فرض و بررسی فرضیه های پژوهشگر پرداخته شد، در جدول شماره ۱ فراوانی و درصد متغیرهای جمعیت شناختی گروه های شرکت کننده بر اساس جنسیت و سن ارائه شده است

جدول ۱- فراوانی و درصد متغیرهای جمعیت شناختی

کنترل		آزمایش		گروه	متغیر
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی		
۵۰	۱۰	۵۰	۱۰	دختر	جنسیت
۵۰	۱۰	۵۰	۱۰	پسر	
۳۵	۷	۴۰	۸	۷ سال	سن
۳۵	۷	۳۵	۷	۸ سال	
۳۰	۶	۲۵	۵	۸ تا ۱۰ سال	

همانطور که در جدول ۲ نشان داده شده است در مرحله‌ی پیش‌آزمون میانگین و انحراف معیار رشد اجتماعی گروه آزمایش ۱۳/۴۳، ۳/۹۶ و گروه کنترل ۱۲/۶۶، ۳/۹۴ بوده، همچنین در مرحله‌ی پس‌آزمون میانگین و انحراف معیار رشد اجتماعی گروه آزمایش ۱۷/۰۵، ۴/۱۲ و گروه کنترل ۱۲/۳۳، ۳/۴۶ می‌باشد. همچنین میانگین و انحراف معیار کیفیت ارتباط با همسالان گروه آزمایش ۶۹/۶۵، ۶/۶۲ و گروه کنترل ۷۱/۳۱، ۶/۸۹ بوده، همچنین در مرحله‌ی پس‌آزمون میانگین و انحراف معیار کیفیت ارتباط با همسالان گروه آزمایش ۸۸/۷۹، ۶/۴۳ و گروه کنترل ۷۰/۱۷، ۶/۷۵ می‌باشد.

جدول ۲- میانگین و انحراف معیار رشد اجتماعی و کیفیت ارتباط با همسالان گروه‌های آزمایش و کنترل در مراحل پیش‌آزمون و پس‌آزمون

تعداد	انحراف معیار	میانگین	شاخص آماری	مرحله	متغیر
			گروه		
۲۰	۳/۹۶	۱۳/۴۳	آزمایش	پیش‌آزمون	رشد اجتماعی
۲۰	۳/۹۴	۱۲/۶۶	کنترل		
۲۰	۴/۱۲	۱۷/۰۵	آزمایش	پس‌آزمون	
۲۰	۳/۴۶	۱۲/۳۳	کنترل		
۲۰	۶/۶۲	۶۹/۶۵	آزمایش	پیش‌آزمون	کیفیت ارتباط با همسالان
۲۰	۶/۸۹	۷۱/۳۱	کنترل		
۲۰	۶/۴۳	۸۸/۷۹	آزمایش	پس‌آزمون	
۲۰	۶/۷۵	۷۰/۱۷	کنترل		

جهت بررسی تاثیر قصه درمانی بر رشد اجتماعی کودکان از آزمون تحلیل کواریانس تک متغیره استفاده شد که نتایج حاصل از آن در جدول شماره ۳ ارائه شده است. با توجه به نتایج جدول ۳ مشخص می‌شود که مقدار F در نمره پس از آزمون رشد اجتماعی $[p < 0.001]$ ، $F=26/889$ معنادار شده است. بنابراین فرضیه‌ی پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. به عبارتی قصه درمانی بر افزایش رشد اجتماعی کودکان تاثیر معناداری دارد.

جدول ۳- تحلیل کواریانس جهت بررسی تاثیر قصه درمانی بر رشد اجتماعی کودکان

متغیر	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری
نمره پیش‌آزمون	۲/۱۶۸	۱	۲/۱۶۸	۰/۱۹۹	۰/۲۷۸
گروه	۴۸۹/۰۹۶	۱	۴۸۹/۰۹۶	۲۶/۸۸۹	۰/۰۰۱
خطا	۸۸۵/۳۳۵	۳۸			

جهت بررسی تاثیر قصه درمانی بر کیفیت ارتباط با همسالان کودکان از آزمون تحلیل کواریانس تک متغیره استفاده شد که نتایج حاصل از آن در جدول شماره ۴ ارائه شده است. با توجه به نتایج جدول ۴ مشخص می شود که مقدار F در نمره پس از آزمون کیفیت ارتباط با همسالان $[F=43/224, p<0/001]$ معنادار شده است. بنابراین فرضیه ی پژوهش مورد تأیید قرار گرفت. به عبارتی قصه درمانی بر افزایش کیفیت ارتباط با همسالان کودکان تاثیر معناداری دارد..

جدول ۴- تحلیل کواریانس جهت بررسی تاثیر قصه درمانی بر کیفیت ارتباط با همسالان

متغیر	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری
نمره پیش آزمون	۳/۰۰۹	۱	۳/۰۰۹	۲/۶۴۵	۰/۱۶۵
گروه	۶۶۷/۸۵۲	۱	۶۶۷/۸۵۲	۴۳/۲۲۴	۰/۰۰۱
خطا	۹۹۰/۴۴۶	۳۸			

۴- نتیجه گیری

همانگونه که مشاهده شد نتایج نشان داد که قصه درمانی بر افزایش رشد اجتماعی و ارتباط با همسالان کودکان تاثیر معناداری دارد. نتایج این آزمون ها با نتایج تحقیقات مصطفایی و همکاران (۱۴۰۲)، میرحسینی و همکاران (۱۴۰۲)، یوسفی و همکاران (۱۴۰۲)، اعتماسی (۱۴۰۲)، براکینگتن، ماریرا، بس، سیلوا، آلتسزلیر، فیچدر و مدل (۲۰۲۱)، لی و کو (۲۰۱۹)، لانکاردی و رودریگو (۲۰۲۱) و یاتی، وایونی و ایزالید (۲۰۱۷) هماهنگ و همسو می باشد.

در تبیین این نتیجه باید گفت استفاده از قصه و حکایت برای آموزش و شناساندن حقیقت، شیوه های درست زندگی، اخلاقیات و روش های دستیابی به کمال و موفقیت به اندازه ی تاریخ بشر قدمت دارد. اصطلاح قصه گویی این موضوع را ممکن است به ذهن برساند که قصه بخشی از ارتباط جدی محسوب نمی شوند، بلکه صرفاً برای سرگرمی است. در حالی که قصه ها به ما می گویند در این جهان چگونه باشیم و این فرصت را می دهد تا دیدگاه خود را نسبت به واقعیت تغییر دهیم. بعبارت دیگر قصه ها بیانگر باورهای افراد درباره ی خودشان است قصه های کودکان درباره ی انسان ها، جانوران، موجودات خیالی و می باشد؛ انسان ها، جانوران، موجودات خیالی و اشیاء در قصه های کودکان دارای شخصیت، باور، فکر، احساس و رفتار هستند. هنگامی که یک قصه گفته می شود موضوع شکل می گیرد، مسائل مختلف آشکار می شود و شخصیت ها و اشیای قصه با افکار و هیجان ها و رفتارهای خاص پاسخ می دهند.

هنگامی که یک کودک به قصه گوش فرا می دهد ممکن است با یک شخصیت، با یک موضوع یا یک حادثه در قصه همانندسازی کند. در نتیجه، همانندسازی را به زندگی خود فرافکنی می کند. علاقه وی به افکار، احساس ها و رفتارهای شخصیت های قصه به او اجازه می دهد تا در تجارب شخصیت های قصه سهیم باشد و باورها، افکار و تجارب هیجانی این شخصیت ها را بر خود فرافکنی کند. در نتیجه می تواند به صورت فرافکنانه بر پریشانی های هیجانی خود کار کند. قصه ها به ما راه حل هایی ارائه می کنند که غیر منتظره و شگفت انگیزند و در عین حال شدنی و مثبت هستند. قصه ها به ما امکان می دهند تا از قفس تعارض هایمان رهایی پیدا کنیم. از نظر گروه سنی مناسب برای قصه درمانی، پژوهش نشان می دهد که هم بزرگسالان و هم کودکان می توانند از روش قصه درمانی بهره مند شوند (برای نمونه شنایدر و داب-۲۰۰۵، دراکر-۱۹۹۸). با وجود این، شاید بتوان گفت که به دلیل شرایط خاص دوره کودک، از نظر توانایی های شناختی، کودکان می توانند از روش قصه درمانی استفاده بیشتری کنند. در واقع مجاورت و نزدیکی کودکان به رویدادهای مهم بین فردی در زندگی روزمره و غوطه ور بودن آنها در جنبه های حسی و عینی تجربه ها موجب می شود که این رویدادها نفوذ قوی تری در قصه های زندگی آنها داشته باشند. (ترد-۱۹۹۲). ز طرفی برخی پژوهش گران از توانایی قصه گویی کودکان برای ارزیابی و سنجش مشکلات و توانایی های مختلف آنها استفاده کرده اند؛ برای نمونه گایتز، کلن، دکورتیز (۲۰۰۱) تحلیل قصه های کودکان را روش مناسبی برای ارزیابی مهارت های زبانی دانسته اند. همچنین نوربری و بیشاپ (۲۰۰۳) برای ارزیابی توانایی کودکان در مهارت های ارتباطی، و کرایگ و بارن، کوهن (۲۰۰۰) برای ارزیابی توانایی خیال پردازی کودکان طیف در خودمانگی، از قصه گویی آنها استفاده کردند. لارنر (۱۹۹۶) نیز معتقد است داستان های

کودک، ما را به درک مشکلات خانوادگی آنها هدایت و مضامینی روان شناختی برای گفت و گویای درمانی با کودک فراهم می کند. از قصه برای شناخت، درمان و اصلاح رفتار کودکانی که مشکلات رفتاری و عاطفی دارند استفاده میشود. بنابراین، قصه درمانی هم سبب تشخیص مشکل، هم عامل درمان و اصلاح رفتار کودکان است (تیلوت و همکاران، ۲۰۲۱).

از سوی دیگر، کاربردهای قصه درمانی فقط به درمان اختلال رفتاری و خلقی کودکان محدود نمی شود بلکه قصه گویی به عنوان روشی غیرمستقیم برای ارایه چهارچوبی آموزشی و به منظور رتقاء خودفهمی، کارآیی و وحدت دادن به تجارب، می تواند در سلامت کودکان و نوجوانان نقشی موثر داشته باشد و در تقویت ویژگی های مثبت روان شناختی همچون عزت نفس کودکان نیز موثر است (بیتکیویز، ۲۰۱۳). بازی درمانی و کاربرد قصه ها در درمان کودکان یکی از رایج ترین درمان های موجود برای اختلالات کودکان، به حساب می آید. کاربرد درمانی قصه، ریشه در تفکرات روان تحلیلی دارد و با کارهای میلتن اریکسون آغاز شده است (بیتی و همکاران، ۲۰۱۹). اریکسون در جلسات درمان، قصه هایی را متناسب با موقعیت روانی مراجع برای او نقل میکرد و اعتقاد داشت که بازگویی قصه ها، نیروهای سازنده و مثبت، ناخودآگاه مراجع را برای او قابل دسترس می سازد. بتلهایم و گاردنر نیز بعدها به کاربرد قصه، به عنوان ابزار درمانی پرداختند. قصه ها اگرچه در روان درمانی بزرگسالان نیز مورد استفاده قرار میگیرند، به دلیل هماهنگی ویژه ای که با جهان کودکی دارند، به طور گسترده تری می توانند در روان درمانی کودکان به کار گرفته شوند. قصه ها فرصت همانندسازی با شخصیتها، برونسازي تعارضها و تخلیه هیجانها و کسب بینش را به کودک میدهند (سورانی و همکاران، ۲۰۲۰).

منابع و مراجع:

- پل استالارد (۱۹۵۵). *درمان شناختی-رفتاری با کودکان و نوجوانان*. ترجمه حمید علیزاده، علیرضا روحی، علی محمد گودرزی (۱۳۸۹)، تهران: کتابخانه مرکزی و مرکز اسناد دانشگاه علامه طباطبایی.
- اسماعیلی، مریم؛ توکلی، ماه گل؛ یعقوبیان، فاطمه؛ اسماعیلی، لیال؛ مهدوی، سعیده (۱۳۹۳)، اثربخشی آموزش گروهی مهارت های اجتماعی بر میزان توانایی و مشکلات رفتاری دختران نوجوان شاهد و اینثارگر. *مجله دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، ۱۵(۲)، ۸۶-۹۵.
- اعتصامی، رضا، ۱۴۰۲، اثربخشی قصه درمانی بر پرخاشگری و سرعت پردازش اطلاعات در کودکان بیش فعال (ADHD)، اولین کنفرانس بین المللی روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و فلسفه، بابل
- پرماسی، نوشین و خضرنژاد، اسعد و نجاری، مسعود و خضرنژاد، هوشیار، ۱۴۰۱، اثربخشی آموزش پروتکل قصه درمانی به والدین بر کاهش استرس و اضطراب مادران درگیر با کودکان بیش فعال، هفتمین همایش بین المللی روانشناسی، علوم تربیتی و حقوق کودک در جهان اسلام، تهران
- تازی، فاطمه. (۱۴۰۱). اثربخشی درمان تعامل والد-کودک بر کاهش نشانه های مدرسه هراسی در کودکان. *پایان نامه کارشناسی ارشد، رشته روانشناسی بالینی کودک و نوجوان، دانشگاه پیام نور، واحد بوشهر.*
- حاتمی، نسیم، ۱۴۰۲، اثربخشی قصه درمانی بر بهبود ادراک خود در دانش آموزان با مشکلات رفتاری، نهمین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی، روانشناسی و مشاوره ایران، تهران
- رشیدزاده، شبنم & علیوندی وفا، مرضیه. (۱۴۰۰). مقایسه ی اثربخشی نقاشی درمانی، قصه درمانی و درمان تلفیقی بر مشکلات درونی سازی شده ی کودکان مبتلا به سرطان. *مشاوره مدرسه*. 16-1, 1(3),
- شاهواروقی فراهانی حسن. پیشبینی مهارت های اجتماعی نوجوانان بر اساس سبک های فرزندپروری و طرحواره های ناسازگار والدین. *فصلنامه ایده های نوین روانشناسی*. ۱۴۰۱؛ ۱۳ (۱۷)
- فاضلی، زهرا و رجائی، علیرضا و خوی نژاد، غلامرضا، ۱۳۹۳، اثربخشی قصه درمانی کودکان نافرمان بر کاهش تنیدگی والد - کودک، دومین همایش ملی پژوهش و درمان در روانشناسی بالینی، تربت جام

فرزانه، زهرا. (۱۳۹۴). تاثیر قصه درمانی بر افزایش مهارت‌های اجتماعی در کودکان دبستانی، پایان نامه مقطع ارشد روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد مرودشت.

فیروزه، امیر و محمدی، علی رضا و قهرمانی، جواد و متینی، محمد، ۱۴۰۲، بررسی رابطه بازی با رشد اجتماعی دانش آموزان دوره ابتدایی، دومین کنفرانس بین المللی پژوهش در روانشناسی و علوم تربیتی، تهران

مصطفایی پایدار نعیمه، قاسم زاده سوگند، ارجمندنیا علی اکبر، مجاور شیزین، محمدی فیض آبادی عاطفه. اثربخشی قصه‌درمانی بر اضطراب اجتماعی و تنظیم شناختی هیجان دانش‌آموزان نابینا. فصلنامه کودکان استثنایی. ۱۴۰۲؛ ۲۳ (۲): ۷۵-۹۰

میرحسینی مریم السادات، درتاج فریبرز، برزگر مجید، یوسفی عماد. اثر بخشی "قصه‌درمانی تحت وب" بر کارکردهای اجرایی و تعاملات اجتماعی کودکان دچار اختلال نقص توجه بیش‌فعالی. فصلنامه سلامت و آموزش در اوان کودکی. ۱۴۰۲؛ ۴ (۳): ۸۷-۱۰۰

ناموران گرمی، کبری، حیدری، شهلا. (۱۴۰۲). اثربخشی قصه‌درمانی گروهی بر رفتارهای برون‌نمود دانش‌آموزان دختر دارای اختلال نافرمانی مقابله‌ای. فصلنامه مطالعات تغییر رفتار. doi: 10.22124/jbms.2023.24015.100

یوسفی شهیر نعیمه، آزموده معصومه، واحدی شهرام، لیورجانی شعله. مقایسه اثربخشی قصه درمانی و بازی درمانی والد- کودک بر پرخاشگری و ترس اجتماعی کودکان با نشانه‌های اختلال نافرمانی مقابله‌ای. رویش روان شناسی. ۱۳۹۹؛ ۹ (۱۱): ۱۳-۲۴

یوسفی شهیر، نعیمه، آزموده، معصومه، واحدی، شهرام، لیورجانی، شعله. (۱۴۰۲). اثربخشی قصه درمانی بر پرخاشگری، اضطراب و ترس اجتماعی کودکان دارای اختلال نافرمانی مقابله‌ای با پیگیری یک ماهه. فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی 18(71), 295-303

Be tkiewicz, D. (2013). A New Horizon in Logopaedics: Speech Therapeutic Story° Innovative Use of a Story in the Therapy of Children Speech Impediments. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 106, 149-163.

Biermann, J., Franze, M., & Hoffmann, W. (2016). Prevalence and risk factors of developmental risks in the domain of social skills of 3 to 6 year old children in day-care center. *Journal of Interprofessional Education & Practice*, 1, 58-72

Bietti, L.M., Tilston, O., Bangerter, A. (2019). Storytelling as Adaptive Collective Sensemaking, *Topics in Cognitive Science*, 11 (4), 710-732.

Bratton, S. C., Ray, D., Rhine, T., & Jones, L. (2005). The efficacy of play therapy with children: A meta-analytic review of treatment outcomes. *Professional Psychology: Research and Practice*, 36(4), 367-390. DOI: 10.1037/0735-7028.36.4.376.

Brockington, G., Moreira, A. P. G., Buso, M. S., Gomes, S., Silva, S. G. D., Altszyler, E., Fischer, R., & Moll, j. (2021). Storytelling increases oxytocin and positive emotions and decreases cortisol and pain in hospitalized children. *PNAS*, 118 (222), 1-7. DOI: 10.1073/pnas.2018409118.

Caldarella, P., Larsen, R. A., Williams, L., Wehby, J. H., Wills, H., & Kamps, D. (2016). Monitoring Academic and Social Skills in Elementary School A Psychometric Evaluation of the Classroom Performance Survey. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 1098300716665081 .

Carnes-Holt K. (2019). Child-parent relationship therapy for adoptive families. *Fam j.* 20(4): 419-426.

Coiro, M. J., Kotchick, B. A., & Preis, J. (2016). Youth social skills groups: A training platform for promoting graduate clinician interprofessional competence. *Journal of Interprofessional Education & Practice*, 4, 89-92

Dickerson, V. (2016). What is narrative therapy? Poststructural and narrative thinking in family therapy practice. In *Poststructural and narrative thinking in family therapy*. Springer, Cham

Go, M. H., Green, H. D. Jr., Kennedy, D. P., Pollard, M., & Tucker, J. S. (2010). Peer influence and selection effects on adolescent smoking. *Drug and Alcohol Dependence*, 109(1):239-242.

Hanney, L., & Kozłowska, K. (2002). Healing traumatized children: Creating illustrated story books in family therapy. *Family Process*, 41, 37-65.

Kanchan, L., Chandra, S. M., & Aarti, S. A. (2015). Randomized Clinical Trial to Evaluate the Effectiveness of Storytelling by Researcher on the Hospitalization Anxiety of Children Admitted in Pediatric Ward of Selected Hospitals of District Patiala, Punjab. *International Journal of Science and Research*, 4(10), 706-709.

Knight R. Margo and Me. II. (2013). The role of narrative building in child analytic technique. *Psychoanal Study Child*. 58: 133-164.

- Lankadari, S., Rodrigo, B. (2022). Storytelling for Preschool Children in Sri Lanka: Social and Emotional Development Between Linear Storytelling and Nonlinear Storytelling approaches, *Advances in Design and Digital Communication II* (452-465).
- Lee, A., & Choo, C. C. (2019). Early Abandonment and the Impact in Adolescence: Using Narrative Therapy Approach in Therapy. In *Clinical Psychology Casebook across the Lifespan*. Springer, Singapore
- Levin Y., Lev Bar R., Forer R., Veserman M., Kor A., Lev-Ran Sh (2021). The association between type of trauma, level of exposure and addiction. *Addictive Behaviors*, 118, 106889.
- Naidu, T., & Shabangu, S. (2015). Poetry and narrative therapy for anxiety about spinal surgery. *Journal of Child & Adolescent Mental Health*, 27(1), 75-84.
- Pei F., Wang Y., Wu Q., Shockley McCarthy K., and Wu Sh (2021). The roles of neighborhood social cohesion, peer substance use, and adolescent depression in adolescent substance use. *Children and Youth Services Review*, 112, 104931
- Russ E, Heim A, Westen D. Parental Bonding and personality pathology assessed by clinician report. *J Psychiatr disord*. 2003; (17): 522-536.
- Sansosti, F. J. & Powell-Smith, K. A. (2010). The effects of Social Stories on the social behavior of children with Asperger's Syndrome. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 8(1), 43– 57.
- shalev, r. a., gordillo, m., sullivan, k., chen, b., doggett, r. (2016). 1.25 the relationship between parent and child characteristics among families receiving a caregiver-mediated social skills intervention for autism. *Journal of the american academy of child & adolescent psychiatry*, 55(10), s107-s108 .
- Suryani, R., Pranoto, S., Astuti, B. (2020). The Effectiveness of Storytelling and Roleplaying Media in Enhancing Early Childhood Empathy, *Primary Education*, 9 (5), 546-553..
- Tillott, S., Weatherby-Fell, N., & Neumann, M. M. (2021). Using storytelling to unpack resilience theory in accordance with an internationally recognised resilience framework with primary school children. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 1-12. DOI: 10.1017/jgc.2021.5
- Yati, M., Wahyuni, S., & Islaeli, I. (2017). The effect of storytelling in a play therapy on Anxiety level in pre-school children during Hospitalization in the general hospital of Buton. *Public Health of Indonesia, Kendari*, 3(3), 96- 101.

Abstract

The current research was conducted with the aim of the effectiveness of story therapy on social development and the quality of communication with children's peers. The current research was of a quantitative type with an applied purpose, using a semi-experimental method with a pre-test, post-test design with a control group. The statistical population of the research was all the elementary school students of Shiraz who were studying in the elementary schools of this city in the academic year of 1402. The sample of the study was 40 students who were selected in a purposeful way and were randomly assigned to two experimental and control groups. After collecting the questionnaires, they are analyzed with spss 21 software. Data analysis was done on two descriptive and inferential levels, so that descriptive indicators such as mean and standard deviation were calculated on the descriptive level, and covariance analysis was used on the inferential level to check the hypotheses. In order to investigate the effect of story therapy on the quality of communication with children's peers, univariate covariance analysis was used, the results of which showed that story therapy has a significant effect on the quality of communication with children's peers. To investigate the effect of story therapy on children's social development, Univariate covariance analysis test was used, and the results showed that story therapy has a significant effect on increasing children's social development.

Key words: story therapy, social development, quality of communication with peers